

'WEG MET DE BOZE HEKS EN DE SLECHTE STIEFMOEDER'

Boekbespreking door Marika Ortmans, 21 maart 2019

Marika Ortmans is hoofdbeheerder van de facebookgroep vrijeschool met ca. 5300 leden. Deze leden zijn vooral vrijeschoolouders en vrijeschoolleerkrachten

'Vertellingen van het gouden hart/ Grimmsprookjes van NU', op veler verzoek, een tweede deel uitgebracht met de titel 'WEG MET DE BOZE HEKS EN DE SLECHTE STIEFMOEDER'. In dit tweede deel zijn de sprookjes Kikkerkoning (Ijzeren Hendrik), Assepoester en Doornrosje opgenomen. Het verschil van de sprookjes van Annine met die van de gebroeders Grimm is, dat in haar sprookjes geen boze heksen, slechte stiefmoeders en kwaaië feeën voorkomen. Waarom is dit zo?

Annine van der Meer vindt dat de sprookjes van de gebroeders Grimm uit begin 19^e eeuw niet meer passen in deze tijd. Zij zijn gedateerd. Door de methode van tekstarcheologie, d.w.z. de tekst van de eerste versie van 1810 van de gebroeders Grimm te vergelijken met de later toegevoegde bewerkingen in verschillende edities tot de laatste in 1857, ontdekte zij dat in Grimmsprookjes de wijze moeders geleidelijk veranderden in heksachtige boze stiefmoeders die kinderen kwaad doen. Zij noemt deze toevoegingen fossielen van een oud achterhaald verleden waar we al lang genoeg mee opgezadeld zijn. Zij vindt het evolutionair en universeel gezien niet meer passen dat we onze kinderen en kleinkinderen nog steeds met deze moralistisch en patriarchaal getinte sprookjes van begin 19^e eeuw opzadelen. Oude volksverhalen, zo zegt zij, wijzen ons de weg naar een nog oudere en historische laag in mythen en sprookjes, waarin het vrouwelijke een positieve gestalte heeft. Annine vindt de tijd rijp voor een cultuurhistorische transformatie, die recht doet aan de sjamanistische en animistische vrouwelijke oerlaag in het sprookje. Zij wil in het sprookje als het ware Her-Story onder His-Story opdelen teneinde Our-Story te kunnen schrijven. Dit is wat kinderen in deze tijd ook graag willen horen, een verhaal van gelijkwaardigheid. Vandaar dat Annine het van belang vindt om de gedateerde buitenste vernislaag van sprookjes af te halen, opdat een sterk en krachtig vrouwbeeld weer tevoorschijn kan komen. Annine vindt het hoog tijd om dit beeld weer in kinderverhalen terug te roepen.

In het sprookjesboek 'WEG MET DE BOZE HEKS EN DE SLECHTE STIEFMOEDER' worden de krachtige vrouwen in ere hersteld. In de kikkerkoning verandert de koningsdochter de kikker in een prins. Dit was van oudsher zo. De koningsdochter is de heldin. In het sprookje Assepoester heeft Assepoester de oeroude sacrale taak voor het vuur in de haard te zorgen en ondergaat zij een proces van transformatie en inzicht waarin zij zichzelf, de prins en zijn koninkrijk verlost. In Doornrosje wordt Doornrosje door een wijze oude vrouw, de dertiende wijze vrouw, getest (en niet door een boze

fee). Via de slaap, een toestand van onbewustzijn, komt zij tot verruimd kosmisch bewustzijn; zij herontdekt waar zij vandaan komt, wie ze werkelijk is. Hierna 'verlossen' of bevrijden de heldin en de prins elkaar. In deze drie sprookjes scheidt de schrijfster een diepgaand beeld van een esoterisch ontwikkelingsproces waarin de vrouw en de man naar een huwelijk van kracht en gelijkwaardigheid toegroeien.

De drie sprookjes van Grimm, worden door Annine in prachtige, tot het hart sprekende beelden beschreven. Daarnaast legt zij in het boek ook de verschillende uitgaven van sprookjes van de gebroeders Grimm naast elkaar, zodat je kunt zien welke vrouwenonvriendelijke veranderingen de Grimms in de loop der tijd hier hebben aangebracht. Haar sprookjes zijn een aanrader voor jong en oud, die op zoek zijn naar herwaardering van de oerkracht van de sterke vrouw. Daarnaast vraagt deze tijd om een evolutie van gelijkwaardigheid tussen vrouwen en mannen. Dit zien we terug in de aangepaste sprookjes van Annine. Uiteindelijk wijst dit harmonieus uiterlijk beeld naar een innerlijke balans van het vrouwelijke en mannelijke in ieder mens, het oeroude beeld dat het huwelijk aan het eind van het sprookje geeft, waarbij zowel vrouwelijke als mannelijke kwaliteiten, die in elk mens aanwezig zijn, -gelijkwaardig en aanvullend- samenwerken aan een wereld van harmonie en vrede.

Marika Ortmans, 21 maart 2019

CV van Dr. Annine van der Meer is historicus, theoloog en symbooldeskundige. Zij schreef een aantal gezaghebbende boeken over de verborgen geschiedenis van het vrouwelijke en de vrouw waaronder 'Vrouw Holle en de verborgen wijsheid in sprookjes', een boek over sprookjes vanuit nieuw wetenschappelijk onderzoek. Zij is zowel nationaal als internationaal een veelgevraagd spreker over thema's als vrouwelijke visie en intuïtieve wijze krachten van vrouwen in oude culturen die de kern van het leven bewaarde. Het zijn deze scheppende krachten, zo zegt zij, die het gemechaniseerd wereldbeeld van de huidige tijd weer tot leven kunnen brengen. Daarom pleit Annine voor eerherstel van deze vrouwelijke krachten in oude verhalen o.a. in sprookjes.